

تأملی در رویکرد پایگاه محوری

عبدالرضا آزادی

چکیده:

پایگاه‌های مقاومت بسیج به عنوان قاعده هرم سازمان ارتش ۲۰ میلیونی و دروازه ورودی به بسیج و مقدم‌ترین رده برای اجرای مأموریت‌ها و فعالیت‌های نیروی مقاومت بسیج محسوب می‌شود و به دلیل همین اهمیت در برنامه سوم نیروی مقاومت بسیج توجه به پایگاه‌ها و پایگاه محوری را به عنوان اولین محور فعالیت رده‌های صفی و ستادی انجام داده است:

پایگاه مقاومت بسیج به عنوان قاعده
هرم ستادی ارتش ۲۰ میلیونی و
دروازه ورودی به بسیج و مقدم‌ترین
رده برای اجرای مأموریت‌ها و فعالیت‌های
نیروی مقاومت بسیج محسوب می‌شود

- ۱- تعریف و توسعه سازمان و وظایف پایگاه‌ها.
- ۲- تعیین کمک هزینه ویژه پایگاه‌های مقاومت.
- ۳- اجرای طرح تجهیز ویژه پایگاه‌های مقاومت.
- ۴- توجه به برنامه محوری و تعیین برنامه و بودجه خاص پایگاه‌های مقاومت.
- ۵- اجرای طرح اسوه به منظور معرفی و الگوپردازی از پایگاه‌های مقاومت نمونه. با وجود تلاش‌ها و اقدام‌های انجام شده به نظر می‌رسد پایگاه‌های مقاومت در زمینه‌های یاد شده نیازمند تأمل و توجه بیش‌تری می‌باشند که این بررسی برخی از این تأملات را به عنوان تجربه‌های عملی مورد نظر قرار داده و به بحث نظری آن‌ها پرداخته است.

نگاهی به بایسته‌های پایگاه‌های مقاومت

- ۱- سازمان پایگاه‌های مقاومت سنگین و فاقد انعطاف لازم برای پایگاه‌ها بوده و علاوه بر این پایگاه‌های مقاومت سطح‌بندی و درجه‌بندی نشده‌اند.
- ۲- کمک هزینه پایگاه‌های مقاومت در چند سال اخیر رشد قابل توجهی نداشته و کفاف هزینه‌های جاری پایگاه را نمی‌دهد.
- ۳- طرح تجهیز به‌کندی انجام و اقدام طرح متناسب با نیازهای واقعی پایگاه‌ها نیست، بهتر است ضمن افزایش سقف ریالی، این طرح به صورت اعتباری اجرا شده و پایگاه‌ها بتوانند نیازهای خود را تهیه نمایند.
- ۴- عناوین و حجم برنامه پایگاه‌های مقاومت تناسبی با تعداد رده‌های پایگاه‌های مقاومت در سطح کشور ندارد و به همین دلیل درصدی از پایگاه‌ها عملاً فاقد برنامه سال بوده و در اختیار خود هستند. به هر حال این برنامه‌ها پایگاه‌های توانمند را اقناع نمی‌کند که به نظر می‌رسد در این بخش باید نظام برنامه‌ریزی به گونه‌ای تغییر کند و علاوه بر برنامه‌های مصوب، برنامه‌های پیشنهادی پایگاه‌ها منطبق با اهداف و رسالت‌های بسیج اخذ شده و پس از سیر مراحل تصویب در حوزه و ناحیه از این برنامه‌ها تحت عنوان «فوق برنامه» حمایت شود.
- ۵- اجرای طرح اسوه پایگاه‌های مقاومت و تعمیم آن به پایگاه‌های اقشاری از اقدامات قابل توجه نیروی مقاومت بوده که اثرات مثبتی بر پایگاه‌ها داشته است. به نظر می‌رسد ضمن تقویت این بخش باید به گونه‌ای برنامه‌ریزی کرد که پایگاه‌های اسوه افت پیدا ننمایند. برای جلوگیری از کاهش انگیزه فعالیت پایگاه‌های اسوه پیشنهاد می‌شود که درک لایه جداگانه فضای رقابتی بین اسوه‌ها فراهم شده و به صورت سالیانه پایگاه «اسوه اسوه‌ها» انتخاب شود.

نقش‌های اساسی مناطق و نواحی مقاومت

در تحقق رویکرد پایگاه محوری

الف - فرماندهی و مدیریت نیروی انسانی

- ۱- انجام ارزشیابی عملکرد و مدیریت فرماندهان پایگاه‌های موجود بر اساس طرح جامع کنترل مدیریت و عملکرد.
- ۲- شناسایی افراد مستعد و توانمند جهت تصدی فرماندهی و مدیریت حوزه‌ها و پایگاه‌ها و تشکیل بانک اطلاعات.
- ۳- برگزاری دوره و کارگاه‌های آموزشی مدیریت، قبل و ضمن خدمت جهت فرماندهان و شورای حوزه‌ها و پایگاه‌ها بر اساس نهضت آموزش.
- ۴- تعریف و ایجاد شرایط مناسب جهت ارتقاء جایگاه و منزلت فرماندهی و مدیریت حوزه‌ها و پایگاه‌ها.
- ۵- جهت دهی خدمات در زمینه‌های فرهنگی، علمی، وام، درمان، مسکن و مصرف به فرماندهان، مدیران و اعضای فعال پایگاه‌ها.
- ۶- اختصاص کامل ظرفیت‌های فرهنگی، ورزشی، اردویی و... به نواحی، همانند کانون‌های بسیج به بسیجیان فعال عضو پایگاه‌ها و گردان‌ها.

ب - برنامه محوری

- ۱- فرهنگ سازی و برنامه ریزی برای رعایت کامل الزام‌های برنامه محوری شامل:
 - اخذ برنامه‌های سال پیشنهادی پایگاه‌ها و بررسی آن‌ها.
 - برنامه ریزی متناسب با مأموریت بسیج و شرایط پایگاه‌ها.
 - توزیع برنامه متناسب با توانمندی پایگاه‌ها و ابلاغ به موقع آن.
 - توجه مسئولین پایگاه‌ها نسبت به برنامه‌ها.

- تخصیص کامل اعتبار برنامه‌های ابلاغی به پایگاه‌ها.

- گزارش‌گیری حضوری و میدانی از تحقق برنامه‌ها.

- اخذ بازخورد اجرای برنامه‌ها.

۲- ساماندهی، پشتیبانی و تعمیم فوق برنامه‌ها.

۳- ایجاد فضای رقابتی بین پایگاه‌ها جهت تحقق برنامه‌ها مثل: تعمیم طرح اسوه،

تشریفات و...

۴- پشتیبانی از پایگاه‌ها جهت تحقق برنامه‌های مصوب.

۵- توجه ویژه به فعالیت‌های فکری، پژوهشی، ابتکاری و کیفی سازی و اثربخشی

برنامه‌ها.

ج - ارتقای توانمندی پایگاه‌ها

۱- مدیریت:

- تلاش برای حسن انتصاب فرماندهان واجد شرایط و دارای انگیزه و محبوبیت و

جایگاه اجتماعی.

- سکونت فرمانده و اعضای شورا پایگاه در حوزه استحفاظی پایگاه.

- تبادل و تجارب فرماندهان پایگاه‌ها با یک دیگر.

- توانمندسازی فرمانده و شورای پایگاه‌ها در زمینه‌های معرفتی و بصیرتی،

تخصصی و عمومی در نهضت آموزش.

۲- سازمان:

- تشکیل شورای هماهنگی و پشتیبانی بسیج پایگاه و تکمیل شورای پایگاه.

- سطح‌بندی و درجه‌بندی پایگاه‌ها بر حسب فعالیت.

۳- برنامه:

- بهره‌گیری از مزیت‌های نسبی پایگاه‌های توانمند در نفوذ سایر پایگاه.

- استفاده از روحانیون، اساتید و دانشجویان بسیجی و توانمند جهت پربار شدن کلاس‌های آموزشی و فرهنگی پایگاه‌ها.
- ظرفیت سازی برنامه‌ای (فرهنگی، آموزشی، ورزشی و...) جدید پایگاه‌ها با بهره‌گیری از امکانات (دولتی، مردمی و...)
- کارآفرینی جهت بسیجیان در عرصه‌های بسیج سازندگی و مشارکت با دولت.
- معرفی نخبگان و فرهیختگان بسیجی و الگوسازی از آن‌ها جهت شرکت دادن آن‌ها در برنامه‌های بسیج.
- تهیه و اجرای شبوه کاری و برنامه‌ای پایگاه.
- انتشار خبرنامه ویژه پایگاه‌های مقاومت بسیج (هر حوزه و گردان با یک رابط و یک مرکز جمع آوری انتشار).
- معاونت ستادی منطقه معین نواحی، حوزه و پایگاه‌های شهر باشند.

د- تقویت تعاملات و ارتباطات

- ۱- تقویم جلسات و نشست‌های کاری، علمی و فرهنگی منظم و مستمر بین:
 - فرمانده و شورای پایگاه هفتگی.
 - فرمانده و شورا و اعضای پایگاه‌ها هفتگی.
 - فرمانده حوزه‌ها و پایگاه‌ها هر دو هفته یک بار.
 - فرمانده ناحیه با فرماندهان حوزه‌ها و پایگاه‌ها و گروه‌های رزمی شهرستان ماهیانه.
- ۲- تقویم سرکشی فرماندهی و اعضای شورای ناحیه از حوزه و پایگاه‌های تابعه.
- ۳- برنامه‌ریزی سرکشی مدیران ارشد شهرستان از پایگاه‌های مقاومت در مناسبت‌ها.
- ۴- سرکشی فرمانده حوزه، پایگاه و شورای مربوطه از خانواده شهداء و جانبازان و رزمندگان حوزه استحفاظی به صورت هفتگی.
- ۵- سرکشی فرماندهی ناحیه از حوزه، پایگاه و گردان.

- ۶- تفکیک وظایف و تعیین نحوه تعامل و همکاری پایگاه‌های برادران و خواهران دارای مکان مشترک.
 - ۷- برگزاری همایش سالانه ائمه جماعت و هیأت امنای مساجد و فرماندهان پایگاه‌های مقاومت بسیج به منظور همگرایی و همکاری.
 - ۸- تفکیک وظایف و مسئولیت هیأت‌های مذهبی با پایگاه‌های مساجد به منظور تعامل و عدم تداخل در امور پایگاه‌ها و موازی کاری با هماهنگی سازمان تبلیغات.
 - ۹- تفکیک وظایف و مسئولیت کانون‌های فرهنگی ارشاد با پایگاه‌های مساجد به منظور نحوه تعامل و عدم تداخل در امور پایگاه‌ها و موازی کاری با هماهنگی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی.
 - ۱۰- برنامه ریزی به منظور اعضای بسیج در نمازهای جماعت و مراسم‌های مهم مساجد.
 - ۱۱- ستاد رسیدگی به اختلاف‌های پایگاه‌ها که در نواحی با مسئولیت فرمانده ناحیه و عضویت حوزه نمایندگی، حفاظت، فرهنگی و بازرسی و اداره اوقاف شهرستان تشکیل می‌شود.
 - ۱۲- ستاد استانی با ترکیب مشابه به مسئولیت جانشین فرماندهی و دبیری معاونت فرهنگی تشکیل و مسئولیت انجام توافقات استانی را با دستگاه‌ها و رسیدگی به مسایل ارجاع شده از سوی نواحی را دارد.
- ه - تقویت زیر ساخت پایگاه‌ها**
- ۱- تلاش برای تملک زمین مورد نیاز حوزه و پایگاه با طرح موضوع در کارگروه عمرانی استانداری، مسکن و شهرسازی، شهرداری و اوقاف.
 - ۲- تعامل با نوسازی مدارس، تعاونی مسکن، مسکن سازان برای در نظر گرفتن زمین برای پایگاه‌ها و واحدهای مقاومت.
 - ۳- تلاش برای جذب اعتبارات عمرانی، فرهنگی استان برای ساخت و ساز پایگاه‌های مقاومت.

- ۴- تشکیل ستاد خبرین پایگاه ساز در مرکز استان و شهرهای مستعد با آیین نامه تعریف شده.
- ۵- برنامه ریزی برای جذب کمک های مردمی و خبرین و دستگاه های دولتی توسط ستاد جذب نواحی و منطقه.
- ۶- تعامل با شهرداری ها و دستگاه های خدماتی جهت حل مشکل انشعاب های حوزه ها و پایگاه ها.
- ۷- تقویت و تجهیز پایگاه ها به امکانات اولیه مورد نیاز بر اساس فعالیت و عدالت محوری.